

## СТАНОВИЩЕ

На проф. д-р АТАНАС КАРАФЕЗЛИЕВ

Ръководител катедра „Камерна музика и съпровод“

Инструментален факултет, НМА „Проф. П. Владигеров“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователната

и научна степен „ДОКТОР“,

представен от **МИРНА МЛИКОТА – ДИЗДАРЕВИЧ**

докторант на самостоятелна подготовка

към Департамент „Музика“ на Нов български университет

на тема: **„РОЛЯТА ЗА ФЛЕЙТИСТА КАТО СОЛИСТ ПРЕЗ XVIII,  
XIX, XX век: КОМПАРАТИВНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА  
ПОСТИЖЕНИЯТА СПРЯМО ОЧАКВАНИЯТА“**

**БИОГРАФИЧНИ ДАННИ:** Мирна Мликота - Диздаревич е родена през 1993 в Зеница, Босна и Херцеговина. Завършва основно и средно музикално образование с най-високо отличие и получава наградата *Summa cum laude*. Получава бакалавърска степен от Музикалната академия в Сараево под менторството на проф. Сакиб Лачевич през 2016, а през 2018 получава магистърска степен от същата академия от същия ментор. През 2019 завършва втората си магистърска степен в Любляна, в Музикалната академия в класа на проф. Матей Жупан. Участва в много майсторски класове и работи с изтъкнати флейтисти между които: Лаура Левай Аксин, Любиша Йованович, Рената Пенезич, Каролина Шантл Зупан (с която завършва третата си академична година като част от програма Еразъм Мундус в Любляна), Марина Хорак, Пиер-Ив Арто, Тревор Уай, Орландо Вале, Филип Ален-Дюпре, Дамян Краячич, Карл-Хайнц Шютц, Рафаел Леоне, Ана Доманчич, Борис Превишич, Луиза Село (с когото завършва академичната си 2017/2018, част от програма Еразъм+, Триест), Матей Зупан. Мирна Мликота получава наградата „Златна значка“ на Университета в Сараево за изключителен артистичен успех. Участва в много национални и международни състезания. Концертира активно в Хърватия, Босна и Херцеговина, Сърбия, Черна гора, Словения и Италия.

Свири на фестивали като: Фестивал на камерната музика-Сараево, *Majske svečanosti*, *Zeničko proljeće*, *Grad*, *Flavtistra*, *Vašcaršijske noći*, *Flautissimo*, *Flute & Me* и др. През 2019 основава Трио *Флавия* за флейта, цигулка и виола, заедно с колеги от Академията. От 2021 става член на флейтов ансамбъл *Le agane*, под ръководството на проф. Луиза Село - италианска флейтистка, основател на състава. Мликота свири активно на флейта, пиколо и флейта траверсо. Освен солови концерти за пиано и флейта, тя свири в различни камерни ансамбли. Изпълнява репертоар от барокова до съвременна музика. В момента работи като асистент преподавател по флейта в Музикалната академия в Сараево, Катедра духови и акордеон.

Творческата биография на Мирна Мликота е впечатляваща – висок образователен ценз, огромен брой майсторски класове, награди, концерти и участия в различни формации и с разнообразна музика, владее на широк инструментариум. Всичко това показва една много добра предварителна подготовка за написване на настоящия дисертационен труд.

Трудът съдържа въведение, три основни глави и заключение. Приложени са: списък с публикации и концерти върху докторската теза, както и четири таблици с фигури за онагледяване на научното изследване. Използвана е богата библиография включваща 16 литературни източници, 69 линка на онлайн източници и 3 интервюта – достатъчен брой според нормативните изисквания за дисертационен труд.

Първа глава е озаглавена „Историческо развитие на флейтата” и представлява своеобразно въведение в труда.

Втора глава е озаглавена „Стилове и промени” и в нея докторантът отделя основно внимание на историята на флейтата и историческото развитие на флейтовото изпълнителско изкуство в Европа. Тази глава е историческа и разглежда преминаването на инструмента през различните епохи – Барок, Класика, Романтизъм и съвремие. Тази част от труда би била полезна за начинаещи флейтисти, които да се запознаят с историческото развитие на флейтата. Предполага се, че докторантът ще обучава такива и за тях тази информация би била особено полезна.

Трета глава е озаглавена „Сравняване вчера и днес. Изследване на постиженията спрямо очакванията”. Тази част от изследването би имало

голямо значение за развитието на флейтовата школа в родината на докторанта. В тази връзка трудът може да послужи за учебник за флейтисти, посветили се на старата музика и начина на нейната интерпретация. Авторът си поставя за цел да анализира връзката между минало и настояще, между стара и нова музика, разглежда през призмата на собствените си виждания и възприятия ролята на съвременния флейтист в иновативния прочит на старата музика и нейната съвременна интерпретация.

Имам убеждението, че настоящия труд може да бъде издаден в родината на докторанта като методическо пособие, което да послужи за развитието на родната педагогика и изпълнителско изкуство. Принос има и описанието на проблемите в работата на инструменталистите в условията на пандемична ситуация и справянето с тях.

Приносите на труда са изведени както следва:

- В докторската работа се проследява ролята на флейтиста-солист от XVIII век до наши дни, като се търсят прилики и разлики. Прави се паралел (сравнение) с развитието на инструмента флейта, както и с връзката между различията в социалните промени и как те се отразяват на флейтовия изпълнител с всички предизвикателства и отговорности. Авторът подчертава придържането през вековете на една и съща крайна цел – запазване на висококачествената музика за флейта. Демонстрира как, въпреки всички промени и различия, е възможно музиката да оцелее като художествена ценност.
- Подчертават се проблемите в съвременния изпълнителски процес: дигитализацията и технологичните постижения максимално отдалечават музикантите-изпълнители от публиката. Технологиите пречи на живата музика да действа на аудиторията, пряката публичност на музикалните процеси е възпрепятствана. Докторската теза предлага начини за комбиниране на класически стилове на сценични изяви с нови възможности, базирани на технологиите за създаване на иновативно съдържание, но винаги целта е да се съхранява музиката, нейната същност и художествена стойност. От друга страна технологиите днес дава възможност много по-лесно да се сдобиеш с партитурата на произведение за флейта, да намериш информация за историята му, за композитора в пластовете виртуални масиви (което облекчава и гарантира по-високо качество), докато това не е било невъзможно преди няколко века.

- Направен е сбит хронологичен разказ и анализ на най-важните флейтови школи и флейтисти, както и на композиторски произведения за флейта през определения период от време. Анализирайки историческия преглед на развитието на флейтата като инструмент, с нейните подвидове – алт флейта, пиколо флейта и иновациите, свързани с инструмента – доказва неразривната връзката между инструмент, изпълнител и композитор: по-леките технически изисквания от изпълнителите в XVIII в., свързани с характеристиките на инструмента – все още неусъвършенстван, и днес, с всичките разширени тонални и технически дадености на флейтата, изпълнителите се радват на репертоар, който налага творчески процес, оригиналност, върховни звукови и технически възможности.
- Изведени са предимствата и недостатъците – в социално-културен, изпълнителски (флейтистки, солистичен и др.) и технологичен аспект, наложени от специалните обстоятелства в последните две години (Covid-19). Дават се различни решения – възможни онлайн пърформанси, смесени хибридни изпълнения и др. Търси се отговор на въпроса: възможно ли е изкуството да оцелее при такива обстоятелства и какво трябва да направят флейтистите и други музиканти в такива ситуации, как да допринесът за запазване и подобряване на художествената стойност на музикалния продукт.
- **Най-важният принос на докторската работа е социологичният аспект на изводите в търсенето на формулировка за визията и принципите на личността на флейтиста-изпълнител, солист – погледнато в исторически план преди и днес.** Ангажиментите на флейтистите винаги са били многостранни – и в XVII, и в XXI в., флейтистът трябва да е мениджър, да владее чужди езици, да е добър интерпретатор. В миналото е търсел кой да спонсорира финансово концертите му, а днес флейтистът пише проекти и кандидатства за средства, търси спонсори. Тази комплексност на изводите за нужните качества на един съвременен изпълнител-флейтист биха дали визия и вероятен път за развитие на проходащите млади изпълнители. Така авторът дава характеристика на флейтиста като солист в XXI век като показва очакванията и постиженията.
- Обръща се достатъчно внимание (като флейтист-изпълнител и учен-изследовател) и на още един проблем: на дилемата как да се тълкуват старите стилове и старите партитури – по оригинален или съвременен начин? Възможен отговор на въпроса е в традициите на различните изпълнителски школи и, понякога, на личния избор и култура на интерпретатора. Остава се възможност на всеки да вземе

своето решение: привържениците на съвременната флейта да не се връщат към несъвършената бароков инструмент *Траверсо*, а привържениците на старата музика – да използват *реплика на инструментите от онова време* и да представят стила възможно най-вярно. Авторът смята, че има достатъчно място и за двата начина на представяне на флейтовата музика, както и аудитория, която да ги оцени.

Добре изведените приноси, а и цялата структура и съдържание на труда може да бъде оценен положително, като се има предвид и полезността на такъв вид научни изследвания. Авторът е изпълнил в цялост поставените си цели и задачи като подходът е чисто практически и това се доказва с приложенията. В края на труда Мирна Мликота прилага програми на концерти, осъществени от нея в много държави, с което се демонстрира доста голям концертен опит. Вижда се широкия спектър на стилове и жанрове, в които се концертира, а това е изключително важно за една бъдеща педагогическа кариера на докторанта.

**В контекста на казаното до тук, изразявам своето положително становище, като предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователна и научна степен „Доктор” на Мирна Мликота - Диздаревич, докторант на самостоятелна подготовка към Департамент „Музика” на Нов български университет.**

**25. 03. 2022**

**Проф. д-р Атанас Карафезлиев**